

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 7PP/11/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6124010210
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Barbora Hollá Sopková
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2024:6124010210.1

Uznesenie

6 7PP/11/2024

Okresný súd Banská Bystrica konajúc samosudcom JUDr. Barbarou Hollou Sopkovou na verejnom zasadnutí konanom dňa 23. 04. 2024 o žiadosti A. A., nar. XX. XX. XXXX v B., o žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, takto

rozhodol:

6 7PP/11/2024

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa žiadosť odsúdeného A. A., nar. XX. XX. XXXX v B., trvale bydliskom C. D. XXX/XX, B., E. F. G. H., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová, o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol postupne uložený rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 4T/61/2021 zo dňa 24. 03. 2022 v trvaní 28 (dvadsiatich ôsmich) mesiacov, rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 4T/20/2020 zo dňa 26. 11. 2020 v trvaní 16 (šestnástich) mesiacov a trestným rozkazom Okresného súdu Košice II sp. zn. 2T/82/2020 zo dňa 17. 02. 2021 v trvaní 6 (šiestich) mesiacov, vždy so zaradením do ústavu so stredným stupňom strázenia, z a m i e t a.

odôvodnenie:

5 7PP/11/2024

Dňa 27. 02. 2024 bola súdu doručená žiadosť odsúdeného o podmiennečné prepustenie, ktorú odôvodnil tým, že spĺňa formálne a materiálne podmienky na podmiennečné prepustenie na slobodu. V žiadosti poukázal jednak na zákonné ustanovenia, rovnako však aj na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky či Ústavného súdu Českej republiky. Taktiež citoval aj komentaristiku k trestným kódexom. Cieľom trestu bola pravdivá zmena jeho osobnosti so skutočnou vnútornou premenou a štúdiom, pohovormi, programami si zlepšuje svoje znalosti a schopnosti s cieľom uplatniť sa po jeho prípadnom prepustení na slobodu v spoločnosti, naďalej získať nadhľad na svoju trestnú minulosť. Úprimne ľutuje svoje konanie, ktoré sám odsúdil. Trpí onkologickým ochorením pankreasu a pečene, nedávno skončil chemoterapiu. Aj táto choroba mu otvorila oči a naučila ho určiť si správne priority v živote. Na svoju trestnú činnosť má kritický nadhľad, je pokornejší, skromnejší a po dlhých rokoch zadržiavania v zlých podmienkach má zásadné znížené (prehodnotenú) nároky na svoju životnú úroveň, čo bolo v minulosti subjektívnou príčinou páchania jeho trestnej činnosti. Dnes si uvedomuje účel vlastného jednania, vekom a časom stráveným v odlúčení od rodiny, pomocou pedagógov, psychológov, sebaopoznaním má už značný stupeň vnútornej vyzretosti a vyspelosti, aby v sebe vyjadril morálne pravidlá a normy, ktorými sa s istotou bude riadiť. Vekom už je schopný vypozerovať také podmienky a okolnosti vzniku jeho určitých myšlienok a predstáv kladných aj záporných. Aj ako odsúdený sa naučil, že pre jeho zdravé myslenie je veľmi významné zaujať správne postoje k javom a podnetom, ktoré mu prináša život a správne ich vyhodnotiť. Zvlášť dôležité je pre neho ako odsúdeného jeho správne hodnotenie významu minulosti, budúcnosti a prítomnosti s dôrazom na vedenie riadneho života. Má za to, že doterajším výkonom trestu odňatia slobody došlo k náprave jeho osoby, je plne pripravený viesť riadny život v kruhu rodiny

a spolu s postpenitenciárnou starostlivosťou sa zaradiť do spoločnosti a vytvárať tak hodnoty k dovŕšeniu jeho nápravy a resocializácie odsúdeného na slobode. Súd mu môže uložiť primerané obmedzenia a povinnosti, pričom sľubuje, že svojím životom a pracovným úsilím na slobode preukáže prezentované postoje, ktoré majú oporu v návrhu a dôkazoch na slobodu. Na slobode bude viesť riadny život.

Ústav na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová, kde odsúdený vykonáva trest odňatia slobody, zaslal súdu hodnotenie odsúdeného k žiadosti o podmieňané prepustenie, z ktorého vyplýva, že odsúdený nastúpil výkon trestu odňatia slobody predvedením dňa 19. 08. 2021 v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice, kde bolo správanie odsúdeného, vystupovanie a plnenie povinnosti na požadovanej úrovni. V pedagogickej dokumentácii nie sú zaznamenané žiadne nedostatky. Disciplinárne odmenený ani disciplinárne potrestaný nebol. V Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová sa nachádza od 14. 09. 2021, kde bol v rámci vnútornej diferenciacie umiestnený do ubytovne s B" diferenciacnou skupinou. Adaptácia na podmienky výkonu trestu prebehla bez vypuklejších problémov. Spočiatku sa u odsúdeného vyskytli isté nedostatky v dodržiavaní predpisov vo výkone trestu, tie však boli vplyvom pedagogickej intervencie a internalizácie noriem i predpisov platných vo výkone trestu postupne odstránené. Správanie a vystupovanie voči personálu ústavu je bezkonfliktné. Príkazy a nariadenia príslušníkov zboru rešpektoval a bez výhrad plnil. Dňa 19. 09. 2023 mu bola na základe návrhu pedagóga zmenená diferenciacná skupina z „B“ do diferenciacnej skupiny „VO“ (výstupný oddiel) v rámci národného projektu Šanca na návrat, ktorého cieľom je u osôb vo výkone trestu odňatia slobody znížiť riziká sociálneho vylúčenia. V rámci resocializačných a výchovnovzdelávacích programov sú odsúdenému poskytnuté informácie zhrnuté do modulov o sociálnej komunikácii, sebapoznání, zamestnanosti, právnych aspektoch, finančnej gramotnosti, závislostiach a rodinných vzťahoch. Uvedených aktivít sa zúčastňoval pravidelne. Výkon trestu od spomínanej zmeny diferenciacnej skupiny prebiehal na požadovanej úrovni, nedostatky neboli zaznamenané. V priebehu umiestnenia odsúdeného vo výstupnom oddiele mu bolo jedenkrát udelené voľno na opustenie ústavu dňa 01. 12. 2023 so sprievodom príslušníka a monitorovacím náramkom za účelom vybavenia osobných dokladov. Po absolvovaní základného resocializačného a výchovnovzdelávacieho programu mu bola dňa 05. 12. 2023 stanovená „A“ diferenciacná skupina. Svoje každodenné povinnosti v tejto skupine si odsúdený plní bez nedostatkov. Zo strany príslušníkov ústavu je dlhodobo hodnotený pozitívne, správanie a vystupovanie má celkovo na požadovanej úrovni. Odsúdený akceptuje zodpovednosť za svoje kriminálne správanie. Disciplinárne je odmenený celkovo trikrát (všetky odmeny získal v roku 2023). Voľný čas trávi aktívnym spôsobom. Hráva spoločenské hry. Voľný čas si dokáže organizovať samostatne a zmysluplne. Od umiestnenia do ústavu prejavoval aktívny záujem o zaradenie do práce. Naposledy bol pri zmene diferenciacnej skupiny z „VO“ na „A“ zaradený na pracovisko vnútornej prevádzky s voľným pohybom ako automechanik. Sociálny kontakt udržiava formou korešpondencie a telefonických hovorov so svojou matkou, sestrou, synom a priateľkou. Rodina mu okrem psychickej a morálnej podpory pomáha aj prostredníctvom balíkov. Resocializačná prognóza je menej priaznivá, riziko recidívy trestnej činnosti je vyhodnotené ako stredné. Postoj k spáchanej trestnej činnosti je kritický. Odsúdený preukazuje splnenie podmienok pre podmieňané prepustenie, preto sa odporúča podmieňane prepustiť s probačným dohľadom.

Súd vo veci podmieňaného prepustenia určil termín verejného zasadnutia. Súd vykonal dokazovanie prečítaním listinných dôkazov a vypočul aj odsúdeného. Verejné zasadnutie sa konalo v neprítomnosti prokurátora.

Odsúdený na verejnom zasadnutí zotrval na podanom návrhu. Aj zo zdravotných dôvodov by chcel byť prepustený. Napriek svojmu zdravotnému stavu sa snaží pracovať. Mohol by žiť v zahraničí hneď po prepustení.

Zástupca ústavu na výkon trestu odňatia slobody uviedol, že od vypracovania hodnotenia nedošlo k žiadnej zmene. Na záveroch hodnotenia trvá.

Podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku o podmieňanom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí. Ak bol návrh odsúdeného o podmieňané prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka od zamietnutia okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne.

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienične prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmieničnom prepustení súd prihliadne aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom podmieničného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je kumulatívne splnenie troch podmienok, a to, že odsúdený vykonal už potrebnú časť z výmery všetkých uložených a nariadených trestov odňatia slobody, vo výkone trestu plnením svojich povinností a správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, t. j. že neexistuje pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy. Citované ustanovenia vyjadrujú predovšetkým požiadavku pozitívnej prognózy budúceho správania sa odsúdeného, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre podmieničné prepustenie a musí pritom vyplývať zo zhodnotenia polepšenia odsúdeného, pričom očakávanie, že odsúdený po podmieničnom prepustení povedie riadny život, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení jeho osobnosti, možnosti jeho nápravy a osobných pomerov, s prihliadnutím na účel trestu.

Odsúdený A. A. v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody postupne uložený rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 4T/61/2021 zo dňa 24. 03. 2022 v trvaní 28 (dvadsiatich ôsmich) mesiacov, rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 4T/20/2020 zo dňa 26. 11. 2020 v trvaní 16 (šestnástich) mesiacov a trestným rozkazom Okresného súdu Košice II sp. zn. 2T/82/2020 zo dňa 17. 02. 2021 v trvaní 6 (šiestich) mesiacov, vždy so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Priestupkovo bol odsúdený postihnutý štyri razy v rokoch 2019 a 2020, a to za drobné krádeže, nerešpektovanie dopravného značenia a ďalší priestupok proti majetku, kedy poškodil elektrický kábel v plastovom kryte, ktorý mal slúžiť na osvetlenie parkoviska.

Z odpisu registra trestov vyplýva, že odsúdený bol doteraz dvadsaťjedenkrát súdne trestaný, prevažne za majetkovú trestnú činnosť, no aj za drogovú trestnú činnosť. Prvý raz bol odsúdený ako dvadsaťročný v roku 1997, kedy mu bol uložený podmieničný trest odňatia slobody, neskôr v tom istom roku mu bol uložený znova podmieničný trest odňatia slobody, avšak súhrnný, ktorý mu bol v roku 1998 odpustený amnestiou rovnako ako aj nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý mu bol taktiež uložený v roku 1997. V roku 1998 mu bol uložený ďalší podmieničný trest odňatia slobody, len štyri mesiace po amnestii. Aj tento trest mu bol ďalšou amnestiou dňa 14. 07. 1999 odpustený. Už v decembri 199 bol znova odsúdený k podmieničnému trestu odňatia slobody, z ktorého sa v skúšobnej dobe osvedčil. V roku 2003 mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý vykonal začiatkom roka 2005 a v septembri 2006 bol znova potrestaný. Bol mu uložený podmieničný trest, kedy sa v skúšobnej dobe znova osvedčil dňa 14. 09. 2010, no medzitým v roku 2008 bol zasa uznaný vinným, kedy nepodmienečný trest odňatia slobody vykonal dňa 22. 04. 2009. V roku 2012 bol súdom odsúdený tri razy, z toho dvakrát za drogovú trestnú činnosť. Súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vykonal dňa 31. 01. 2014, pričom už v marci 2015 bol znova súdom potrestaný. Počas výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody do 31. 01. 2014 bol však odsúdený ešte jeden raz. V roku 2015 bol však potrestaný ešte raz, pričom v oboch odsúdeniach mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, ktoré vykonal dňa 06. 10. 2017. V polovici roka 2019 bol znova odsúdený k podmieničnému trestu odňatia slobody so skúšobnou dobou do 26. 06. 2021, no už v novembri 2019 bol mu uložený ďalší nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý vykonal v marci 2020. Ešte stále mu pritom neuplynula skúšobná doba podmieničného odsúdenia a stihlo uplynúť len osem mesiacov, kým bol A. A. odsúdený znova, no bol mu uložený súhrnný trest odňatia slobody, takže neskôr vykonal už len zvyšok trestu, a to dňa 19. 04. 2022, no medzičasom stihol aj vykonať iný nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený v roku 2021. Posledné dva uložené nepodmienečné tresty odňatia slobody aktuálne vykonáva, v roku 2022 mu v jednom prípade pri vyslovení viny bolo upustené od uloženia súhrnného trestu.

Odsúdený má 47 rokov, trestnú činnosť začal páchať najneskôr ako dvadsaťročný, teda viac ako polovicu svojho života netrúvil spôsobom vedenia riadneho života. Tvrdil, že dôvodom pre podmienené prepustenie je to, že prešiel skutočnou vnútornou premenou, štúdiom, programami a pohovormi zlepšuje svoje znalosti a schopnosti s cieľom uplatniť sa v prípade jeho podmieneného prepustenia. Dôvodom na prepustenie je aj jeho zdravotný stav, napriek ktorému stále pracuje.

Možno uviesť, že ani pracovné návyky odsúdeného neodradili od páchania majetkovej trestnej činnosti, teda súdu sa javí uvedená motivácia ako slabá, nedostatočná. Navyše, sám odsúdený priznal, že trpí ochorením, podstúpil chemoterapiu, teda určitým spôsobom je jeho pracovná aktivita oslabená, čo aj uviedol v záverečnom prednese. Odsúdený nepopísal, akým spôsobom si chce zabezpečiť finančné prostriedky na uspokojovanie svojich životných potrieb. Veľmi všeobecne v žiadosti popísal, že prešiel vnútornou premenou, zrejme aj v dôsledku ochorenia, no nepopísal, ako sa táto vnútorná premena prejaví vo vedení jeho života. Chcel by pracovať v zahraničí, no bez jasnej vízie, prípadne aj konkrétnej krajiny či zamestnania. Z hodnotenia vyplýva, že k trestnej činnosti sa stavia kriticky, sám odsúdený to uviedol aj v žiadosti, no z odpisu registra trestov uvedená skutočnosť nevyplýva. Odsúdeného doteraz nenapravilo žiadne z predchádzajúcich odsúdení. Trestnú činnosť páchal opakovane, vracal sa k nej aj len krátko po vykonaní predchádzajúceho odsúdenia, prípadne páchal trestnú činnosť aj počas skúšobnej doby či páchal trestnú činnosť v krátkom časovom slede po sebe a táto trestná činnosť bola dokazovaná postupne. V roku 2019 sa opakovane dopustil aj drobnej krádeže, v roku 2020 ďalšieho priestupku proti majetku. Odsúdený v žiadosti dokázal označiť početnú judikatúru či komentaristiku vzťahujúcu sa na podmienené prepustenie, no žiadnym spôsobom nešpecifikoval, ako sa polepšil, napravil, aká je jeho predstava o vedení riadneho života.

Súdu je, samozrejme, známy nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 36/2022 zo dňa 24. 05. 2022, v ktorom je, okrem iného, deklarované, že posúdenie predpokladu riadneho vedenia života v budúcnosti nemôže predstavovať mechanický odkaz na predchádzajúcu kriminálnu minulosť, avšak v konkrétnom prípade je nutné na kriminálnu minulosť odsúdeného prihliadnúť. K páchaniu trestnej činnosti sa teda opakovane vracia a aj vzhľadom na osobu odsúdeného a postoj k páchanej trestnej činnosti (nepoučil sa z predchádzajúcich odsúdení) je dôvodný predpoklad, že by tomu tak bolo i v prípade podmieneného prepustenia na slobodu.

Odsúdený síce participuje na programe zaobchádzania, no jeho aktivita nie je výrazná. Má osvojené pracovné návyky, je hodnotený pozitívne, avšak osobný rozvoj nenapreduje. Voľný čas trávi len podľa vlastného uváženia aktivitami, ktoré nie sú výnimočné, nezapája sa do kultúrno-osvetovej činnosti, do krúžkovej činnosti. Aktivitu zvýšil len v čase zaradenia do diferenciačnej skupiny „VO“ (výstupný oddiel). Inak sa spočiatku vyskytli v jeho správaní či adaptácii aj nedostatky. Disciplinárne odmenený bol len trikrát, vždy v roku 2023, kedy bol aj zaradený do miernejších diferenciačných skupín (VO a A), pritom vo výkone trestu odňatia slobody je od roku 2021. Síce si uvedomuje chybu, ktorej sa dopustil a formálne prejavuje aj ľútosť, o skutočnej premene a polepšení sa však odsúdený súd nepresvedčil. Neuviedol žiadnu motiváciu zlepšiť sa, napraviť sa, nedopúšťať sa trestnej ani inej protiprávnej činnosti.

Aj keď mal viacero možností, ani v jednom z predchádzajúcich odsúdení sa nepoučil a úmyselnú trestnú činnosť páchal ďalej. Dá sa povedať, že sa adaptoval na podmienky ústavu na výkon trestu odňatia slobody, čo ale môže súvisieť aj s predchádzajúcimi skúsenosťami s výkonom trestu odňatia slobody.

Hoci teda aj z hodnotenia ústavu vyplynuli čiastočne pozitívne závery a kladné hodnotenie osoby odsúdeného, tieto nepostačujú na to, aby bolo možné od odsúdeného očakávať, že povedie riadny spôsob života.

Z hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody mal súd za preukázané, že odsúdený preukazuje polepšenie. Motivácia odsúdeného, aby bol podmienené prepustený, ostala neodôvodnená. To, že participuje na programe zaobchádzania, že sa správa slušne voči personálu, ešte neznamená, že v podmienkach slobody bude jeho konanie totožné. Súď nepresvedčil, že on sám sa zmenil a zmenil životné priority a hodnoty, z ktorých by mohli vyplývať záruky, že povedie riadny život. Práve však výchovným pôsobením trestu odsúdený participuje na programe zaobchádzania, kedy prostredníctvom neho je napĺňaný aj účel trestu. Odsúdený sa síce adaptoval v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody, no poučenie si z tohto svojho konania neodniesol, nakoľko v minulosti svoj život nezmenil.

O skutočnej zmene jeho hodnôt a postoja súd nebol po vykonanom dokazovaní presvedčený. Nijako nekonkretizoval dôvody podmieneného prepustenia a zmeny jeho postoja.

Je však zistiteľné a aj preukázané, že odsúdený sa dopúšťal trestnej činnosti opakovane a systematicky. Bol odsúdený opakovane, predchádzajúce odsúdenia mu tak neboli ponaučením. O čom svedčí aj tá skutočnosť, že bol zaradený pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Osobnosť odsúdeného, spôsob vedenia jeho života, jeho kriminálna minulosť (21 záznamov v registri trestov) a závažnosť spáchanej trestnej činnosti (čo do počtu opakovania skutkov, čo do intenzity a závažnosti) v súhrne zakladajú dôvodnosť obavy, že by sa odsúdený na slobode mohol dopustiť ďalšej protispoločenskej činnosti.

Pri rozhodovaní o žiadosti, resp. návrhu o podmienené prepustenie je vždy dôležité skúmanie, či odsúdený doteraz vykonaným trestom preukázal nápravu a či je možné očakávať, že povedie riadny život. Podľa názoru súdu odsúdený počas výkonu trestu odňatia slobody ešte nedospel k prehodnoteniu životných priorít a k tomu dospeje až po tom, čo bude naďalej aktívne participovať na programe zaobchádzania.

Na základe vyššie uvedených skutočností má súd za to, že ďalší výkon trestu je u odsúdeného A. A. potrebný a odôvodnený, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia a návrh odsúdeného o podmienené prepustenie zamietol.

Poučenie:

5 7PP/11/2024

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať do 3 pracovných dní od oznámenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici.